

I když každé literární dílo samou svou podstatou přesahuje konkrétní historickou situaci, v níž vzniká, a tudíž může být čteno a interpretováno v odlišných souvislostech, je zároveň součástí živého proudu myšlení určitého společenství, z něhož se napájí a do něhož se samo včleňuje; autor je k jeho sepsání obvykle podnícen určitými historickými okolnostmi a obrací se k okruhu možných čtenářů. s nimiž sdílí určitý kontext a u nichž předpokládá určité předporozumění. Právě kontext, který byl autorovi i předpokládaným adresátům jeho díla v určité historické situaci natolik samozřejmý, že ho nebylo třeba výslovně tematizovat, se však v důsledku časového a kulturního odstupu rozpadá a musí být rekonstruován, aby dílo mohlo ke čtenáři promluvit v jeho vlastním, do jisté míry odlišném kontextu. Porozumění literárnímu dílu, od jehož vzniku nás dělí dlouhá staletí, tak vždy předpokládá zasazení do živého pletiva kontextu, v němž se zrodilo, tím, že je příslušný text uváděn do vzájemných souvislostí s jinými dochovanými sedimenty minulosti.

Jak naznačuje již samotný titul *Adversus Arium*, jímž opatřil soubor pěti hlavních spisů z corpusu Victorinova theologického díla jeho vydavatel J. Sicard v první tištěné edici z roku 1528 - v návaznosti na Jeronýmovo svědectví, dle něhož Victorinus "napsal po způsobu dialektiků1 velmi nesrozumitelné knihy proti Ariovi (*adversus Arium libros more dialectico va/de ohscuros*)"2

-, toto dílo patří do kontextu tzv. "ariánského sporu", jednoho z největších věroučných sporů v dějinách křesťanství, který vypukl kolem roku 318 jakožto lokální konflikt na půdě alexandrijské církve, ale záhy přerostl ve vleklou krizi, do níž byla postupně vtažena a již by Ia po několik desetiletí paralyzována téměř celá tehdejší církev na území římské říše.